

Наталія Тимофіївна Задорожна, канд. ф.-м. наук, [lizard@edu-ua.net](mailto:lizard@edu-ua.net)

Кільченко Алла Віленівна, [account@edu-ua.net](mailto:account@edu-ua.net)

Тебенко Олександр Віталійович, [tebenko@edu-ua.net](mailto:tebenko@edu-ua.net)

Тебенко Олексій Віталійович, [tebenkos@mail.ru](mailto:tebenkos@mail.ru)

## ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ ІНТЕРНЕТ-КОНКУРСІВ: ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

**Анотація.** В статті викладаються організаційні та технологічні аспекти проведення конкурсів в мережі Інтернет на основі досвіду Інституту засобів навчання АПН України по проведенню конкурсів „Вчитель-новатор” при підтримці компанії Microsoft Україна.

**Abstract.** In clause it is stated the organizational and technological aspects got on the basis of experience of carrying out of competitions in a network the Internet by Institute of means of training of NPA of Ukraine together with company Microsoft Ukraine.

**Вступ.** Проект „Інтернет-конкурс “Вчитель-новатор”” виконувався на замовлення компанії Microsoft Україна за сприяння Міністерства освіти і науки України з 20.04.2004р. по 31.11.2004р., а Другий - з 20.04.2005р. по 31.11.2005р.

Безпосереднім організатором проекту „Інтернет-конкурс “Вчитель-новатор”” є Інститут засобів навчання АПН України. Інформаційну підтримку здійснював журнал “Комп’ютер у школі та сім’ї”.

Метою проекту „Інтернет-конкурс “Вчитель-новатор”” є опанування освітянами сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та підтримка роботи викладачів у підготовці конкурентоспроможної молоді до активної життєдіяльності в інформаційному суспільстві. Конкурс спрямований на підвищення якості навчання учнів та студентів у галузі інформаційно-комунікаційних технологій, розвиток ініціативи педагогів та науковців у розробці та вдосконаленні навчально-методичних матеріалів для якісного вивчення програмних продуктів Microsoft, надання практичної допомоги викладачам загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладів в оволодінні інноваційними методами навчання та

забезпечення вільного доступу освітян до національних освітніх електронних ресурсів.

### **Загальний перелік виконаних робіт.**

В процесі розробки проекту було виконано такі роботи:

- розробка Технічного завдання на систему Інтернет-конкурсу “Вчитель-новатор”;
- створення і розміщення в мережі Інтернет за адресою [www.itcomp.edu.ua.net](http://www.itcomp.edu.ua.net) сайту Інтернет-конкурсу “Вчитель-новатор”;
- промоутинг Інтернет-конкурсу через електронні списки розсилки, друковані оголошення в журналі «Комп’ютер у школі та сім’ї», розміщення оголошень на дошках педагогічних закладів, презентації на науково-методичних конференціях, на виставках-презентаціях тощо;
- реєстрація учасників та відвідувачів конкурсу та розміщення на сторінках сайту матеріалів учасників конкурсу;
- модерація сайту [www.itcomp.edu.ua.net](http://www.itcomp.edu.ua.net) Інтернет-конкурсу “Вчитель-новатор”;
- розробка CD та DVD-версії сайту Інтернет-конкурсу “Вчитель-новатор”;
- розробка дизайну обкладинки і створення обкладинки для CD та DVD-версії сайту Інтернет-конкурсу “Вчитель-новатор”;
- підведення підсумків конкурсу та визначення його переможців;
- підготовка маркетингових звітів по кожному етапу виконання роботи.

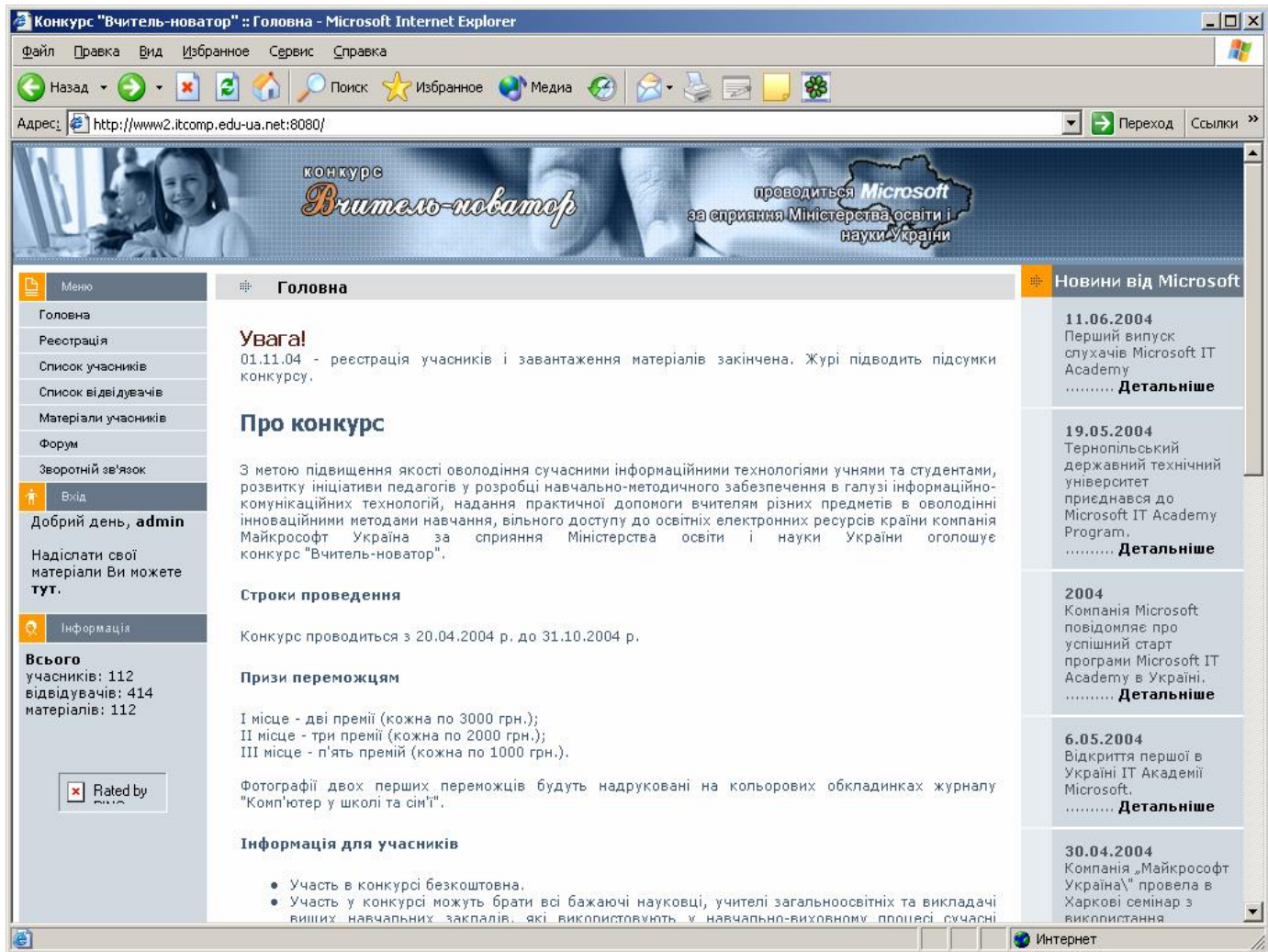


Рис. 1. Головна сторінка сайту Першого Інтернет-конкурсу „Вчитель-новатор”  
Технічне завдання на Інтернет-конкурсу “Вчитель-новатор”.

## Розділ 1.

### Загальна інформація

Сайт має адресу [www.itcomp.edu.ua.net](http://www.itcomp.edu.ua.net)

### Використання кольорів в технічному завданні:

- зауваження (червоний)
- заголовок версій сайту (синій)
- назва елемента меню, поля (зелений)
- горизонтальне (вертикальне) меню
- текст для відображення на сторінці
- пояснення, коментар щодо вимог до реалізації

**NB!** Використання наведених кольорів обумовлено тільки тим, щоб зробити яснішим текст Технічного завдання. Це жодним чином не пов'язано з використанням кольорів для проектування дизайну сайту!

## Розділ 2.

### Заголовок

**ПРИСВЯЧЕНО 20-ІЙ РІЧНИЦІ ШКІЛЬНОЇ ІНФОРМАТИКИ**  
**Другий Всеукраїнський конкурс компанії Майкрософт Україна**  
**«Вчитель-Новатор»**  
**за сприяння Міністерства освіти і науки України**

### Вертикальне меню

### Меню

#### Головна *Положення про конкурс*

#### Головна *В тексті на **Головній**, яка виводиться після реєстрації такий текст:*

Для завантаження матеріалів конкурсу необхідно заповнити поля: "Назва", "Коротка анотація роботи", "Продукт Microsoft", "Вид матеріалу", "Файл".

Учасники конкурсу, надаючи матеріали **тільки в електронному вигляді**, погоджуються з тим, що організатори конкурсу не несуть відповідальність за можливе порушення авторських прав учасників через розміщення матеріалів на сайті.

Якщо Вам зручніше надіслати або передати Ваші матеріали на дискеті або CD-диску, це можна здійснити за адресою: 04053 м. Київ, вул. Артема, 52-Д 04060, Інтернет-центр галузі освіти України, тел. (044) 483-8286. Контактна особа: Задорожна Наталія Тимофіївна

Увага! Якщо Ви архівуєте файл, то використовуйте, будь ласка, **zip-формат**.

#### Реєстрація *тут форму треба розширити такими полями:*

- *область ( для Києва та Севастополя не заповнюється)*
- *район (не обов'язково заповнюється)*
- *місто/село/селище*

**Для участі в конкурсі додати такі поля:**

- **Номінація** (варіанти із довідника)
- **Професія** (варіанти із довідника)
- **Заклад** (варіанти із довідника)
- **Продукт Microsoft** (варіанти із довідника)
- **Вид матеріалу** (варіанти із довідника)
- **Авторський колектив** (прапорець, який за замовчанням не встановлено, встановлюється користувачем, якщо матеріал подається авторським колективом)

*Якщо прапорець "Авторський колектив" користувач встановив, то після натискання клавіші "Авторський колектив", виводиться повідомлення "Всі автори зареєстровані?" з варіантами відповіді "так", "ні".*

*Якщо "ні", то очищаються поля **Логін, Е-Mail, ПІБ, Посада**, а в інші поля, крім **Номінація, Назва матеріалу, Продукт Microsoft, Вид матеріалу**, дозволяється вносити новий текст.*

Якщо “так”, то дані реєструється в базі таким чином, щоб при відображенні матеріалу відображалися усі його автори, але пошук можна було б здійснювати по кожному. Для кожного з авторів формується пароль і поштове повідомлення.

## Учасники

Повинно бути випадające меню **Сортувати** (опція за зростанням або за спаданням не потрібна, обмежимося зростанням **only**).

Поля сортування:

- ПІБ за умовчанням
- Номінація
- Професія
- Заклад
- Область
- Район
- Місто/село/селище

При сортуванні для усіх полів окрім ПІБ відображати треба так: спочатку рядок із унікальним значенням поля сортування з загальною кількістю учасників з цим унікальним значенням поля сортування, а потім послідовно у порядку сортування за ПІБ відображаються всі учасники з цим унікальним значенням поля сортування

Наприклад:

Сортувати **Номінація**

**учителі загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів – число**  
**число-** загальна кількість учителів загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів

Ч/ч	П.І.Б. 1	Місце роботи	Посада	Назва	Термін подання
1.	П.І.Б. 2	Місце роботи	Посада	Назва	Термін подання
2.	...	....	...	...	....
N.	П.І.Б. n	Місце роботи	Посада	Назва	Термін подання

**викладачі вищих педагогічних навчальних закладів і науковці – число**

Ч/ч	П.І.Б. 1	Місце роботи	Посада	Назва	Термін подання
1.	П.І.Б. 2	Місце роботи	Посада	Назва	Термін подання
2.	...	....	...	...	....
N.	П.І.Б. n	Місце роботи	Посада	Назва	Термін подання

Якщо мало місця, то **Місце роботи**, **Термін подання** можна писати в два рядка

Якщо учасники з унікальним полем сортування розміщуються на декількох сторінках, то заголовок поля сортування з загальним числом повторюється на поточній сторінці, а в полі Ч/ч нумерація продовжується

## Відвідувачі

Повинно бути випадające меню **Сортувати** (опція за зростанням або за спаданням не потрібна, обмежимося зростанням **only**).

Поля сортування:

- ПІБ за умовчанням

- Дата реєстрації
- Область
- Район
- Місто/село/селище

В рядку **Відвідувача** відображаються такі поля:

**Ч/ч ПІБ Місце роботи Посада Дата реєстрації**

## Матеріали

*Повинно бути випадające меню **Сортувати** (опція за зростанням або за спаданням не потрібна, обмежимося зростанням **only**).*

*Поля сортування: (опція за зростанням або за спаданням не потрібна, обмежимося зростанням **only**).*

- Назва (за абеткою) за умовчанням
- Продукти Microsoft (відображати назву продукту в окремому рядку так, як поля сортування на сторінці **Учасники**)
- Дата подання
- Кількість відвідувань

В рядку **Матеріали** відображаються такі поля:

**Ч/ч Назва Дата подання Файл Кількість відвідувань**

*В полі **Назва** лінк на **Профіль учасника** так, як це було на «Вчитель-Новатор» за 2004 рік, тільки в полі **Файл** розмір файла (без **Завантажити**), поле **Середня оцінка** не потрібне: воно у нас практично не використовувалося в 2004 році*

В полі **Файл** – **Завантажити** з лінком на завантаження, **розмір файла**

## Профіль учасника (вихід на цю сторінку при натисканні на рядок матеріалу на сторінці **Матеріали**)

**ПІБ\*** *Якщо авторський колектив, то поля\* повторюються для кожного автора*

**Логін\***

**Е-Mail\***

**ПІБ\***

**Професія\***

**Заклад\***

**Номінація**

**Область**

**Район**

**Місто/село/селище**

**Термін подання**

**Назва**

**Коротка анотація роботи**

**Продукт Microsoft**

**Файл (тільки розмір файла)**

**Коментарі/рейтинг**

**Кількість відвідувань**

**Коментарі**

## Переможці

## учителі загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів

Автор Назва Адреса Вид матеріалу

## викладачі вищих педагогічних навчальних закладів і науковці

Автор Назва Адреса Вид матеріалу

Відобразити рядки переможців так, як на *itcomp 2004*

## Фотогалерея

Мені сподобалося як підхід:

[http://www.giacint.biz/o\\_kompanii\\_sobitiya.php?start=](http://www.giacint.biz/o_kompanii_sobitiya.php?start=)

## Форум

Форум може бути той же, що на *itcomp 2004*, але в кольоровій гаммі сайту *itcomp 2005*

Мені сподобався і цей <http://www.giacint.biz/phorum/read.php?f=1&i=128&t=128> (не дизайн, а функціональність, простіше, ніж на *itcomp 2004*, але достатньо)

## Перший конкурс " Вчитель-Новатор " лінк на *itcomp 2004*

## Вхід

Так само, як в 2004 році

## Інформація






Так само, як в 2004 році, але додати "детальніше" для виведення детальнішої інформації, сумарної по всіх розрізах, представлених у довідниках та по областях (районах, містах, селах, селищах). Області (міста, райони, села, селища) брати не всі існуючі в Україні, а тільки ті, з яких є учасники.

## Горизонтальне меню

пошук індекс форум зворотній зв'язок замовлення CD  
функції горизонтального меню відображаються іконками,  
при затримці курсору повинні впливати hints

## пошук

Пошукова форма для сторінки **Учасники**

Учасник	Прізвище
Номінація	<input type="text" value="усі"/>  варіанти із довідника
Професія	<input type="text" value="усі"/>  варіанти із довідника
Заклад	<input type="text" value="усі"/>  варіанти із довідника
Область	<input type="text" value="усі"/>  варіанти учасників
Місто/село/селище	<input type="text" value="усі"/>  варіанти учасників

## Розділ 4.

### Довідники

#### Номінація

- учителі загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів;
- викладачі вищих педагогічних навчальних закладів і науковці.

#### Професія

- учитель
- викладач
- науковець

#### Заклади

- загальноосвітні навчальні заклади
- професійно-технічні навчальні заклади
- вищі педагогічні навчальні заклади

#### Продукти Microsoft

- MS Word
- MS Excel
- MS Access
- MS Power Point
- MS Visio
- MS Project
- *додайте самі, якщо пропущено*
- *інші якщо в іншому буде вказано справжній продукт Microsoft, то його треба додати в довідник, якщо ні – діагностувати помилку*

#### Види матеріалу

- розробка уроків
- конспект лекцій
- навчальний посібник
- навчально-методичний посібник
- педагогічний програмний засіб
- методична розробка
- інше

### **Програмне забезпечення та функціонування сайту Інтернет-конкурсу “Вчитель-новатор”.**

Головна сторінка сайту „Другий Інтернет-конкурс “Вчитель-новатор” представлена на рис. 4.



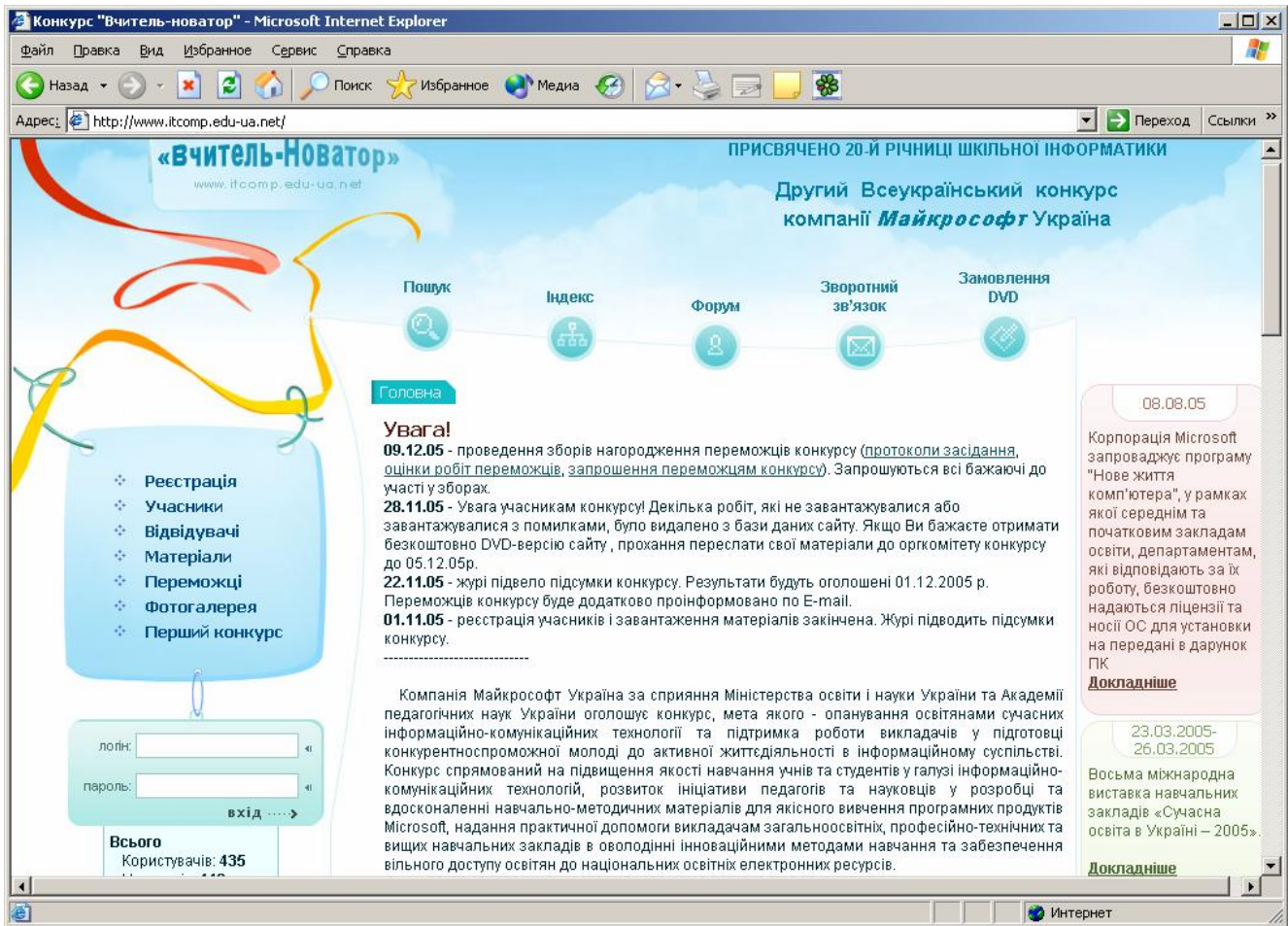


Рис. 2. Головна сторінка сайту „Другий Інтернет-конкурс “Вчитель-новатор”

Програмне забезпечення сайту розроблено з використанням засобів СКБД MySQL версії 3.23.41 для зберігання інформації щодо бази даних конкурсу та документів з матеріалами, поданих учасниками конкурсу, мови PHP Version 4.0.6, веб-серверу Apache версії 1.3.20-3mdk.

Програмне забезпечення функціонує таким чином, що користувачі системи з'єднуються з базою даних конкурсу через мережу Інтернет за протоколом HTTP. Виконання запитів користувачів забезпечується програмними компонентами-скриптами, які реалізують функціональність на сайті конкурсу. Сайт дозволяє відвідувачам і учасникам конкурсу реєструватися, розміщувати свої матеріали, переглядати матеріали інших учасників, спілкуватися на форумі. Конкурс проводився на технічній базі Інтернет-центру галузі освіти України. Хостинг сайту здійснювався на серверах Інтернет-центру.

## **Учасники Інтернет-конкурсу “Вчитель-новатор”.**

До участі у конкурсі запрошувалися всі бажаючі вчителі загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів, викладачі вищих педагогічних навчальних закладів та науковці, які використовують у навчально-виховному процесі сучасні інформаційно-комунікаційні засоби та мають власні навчально-методичні розробки для загальноосвітніх навчальних закладів з використанням програмних продуктів Microsoft.

Конкурс проводився у двох номінаціях:

- вчителі загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів; – викладачі вищих педагогічних навчальних закладів і науковці.

На конкурс було подано: розробки уроків, конспекти лекцій, підручники, навчальні та навчально-методичні посібники, педагогічні програмні засоби, методичні розробки тощо для вищих педагогічних, загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів, що описують або використовують програмні продукти Microsoft. Перевага надавалась роботам, що охоплюють усю тему повністю, наприклад розробки уроків або конспекти лекцій по Excel, Access тощо.

## **Підсумки Другого Інтернет-конкурсу “Вчитель-новатор”**

На момент підведення підсумків конкурсу на сайті [www.itcomp.edu-ua.net](http://www.itcomp.edu-ua.net) було зареєстровано:

- учасників конкурсу – 149 чол.,
- відвідувачів конкурсу – 435 чол.,
- поданих матеріалів – 139.

Наведемо детальнішу статистику підсумків конкурсу:

### **Розподіл відвідувачів конкурсу по областях:**

- Вінницька – 12
- Волинська – 4
- Дніпропетровська – 8
- Донецька – 8
- Житомирська – 5
- Закарпатська – 7
- Запорізька – 9
- Івано-Франківська – 12
- Київська – 35
- Кіровоградська – 7

Луганська – 45  
Львівська – 7  
м. Київ – 140  
м. Севастополь – 2  
Миколаївська – 2  
Одеська – 4  
Полтавська – 26  
Республіка Крим – 9  
Рівненська – 7  
Сумська – 3  
Тернопільська – 5  
Харківська – 44  
Херсонська – 9  
Хмельницька – 12  
Черкаська – 11  
Чернівецька – 1  
Чернігівська – 3

**Розподіл учасників конкурсу по областях:**

Вінницька – 3  
Волинська – 1  
Дніпропетровська – 9  
Донецька – 11  
Житомирська – 4  
Закарпатська – 1  
Запорізька – 4  
Івано-Франківська – 4  
Київська – 9  
Кіровоградська – 7  
Луганська – 11  
Львівська – 2  
м. Київ – 12  
Полтавська – 14  
Республіка Крим – 2  
Рівненська – 6  
Сумська – 2  
Тернопільська – 8  
Харківська – 17  
Херсонська – 8  
Хмельницька – 3  
Черкаська – 5  
Чернівецька – 4  
Чернігівська – 1

### **Розподіл учасників конкурсу по номінаціях:**

Вчителі загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів – 113  
Викладачі вищих педагогічних навчальних закладів і науковці – 35

### **Розподіл учасників конкурсу по професіях:**

Вчитель – 94  
Викладач – 39  
Науковець – 15

### **Розподіл поданих матеріалів по продуктах Microsoft:**

MS Access – 9  
MS Excel – 21  
MS Power Point – 31  
MS Windows – 37  
MS Word – 24  
Інші – 26

### **Розподіл поданих матеріалів по видах:**

Розробка уроків – 35  
Конспект лекцій – 5  
Навчальний посібник – 24  
Навчально-методичний посібник – 20  
Педагогічний програмний засіб – 15  
Методична розробка – 29  
Інше – 20

Підсумки Другого Інтернет-конкурсу “Вчитель-новатор” оголошено 1.12.2005 р.

Учасники-переможці та їхні матеріали графічно виділені відповідно до присудженого місця на відповідних сторінках сайту. По закінченню конкурсу сформовано і заповнено DVD-версію сайту [www.itcomp.edu-ua.net](http://www.itcomp.edu-ua.net), яка містить протокол засідання журі про визначення переможців конкурсу.

Урочиста церемонія нагородження переможців Другого конкурсу “Вчитель-новатор” проведена 09.12.2005 року о 12-00 в приміщенні Інституту педагогіки АПН України. Переможці отримали грошові премії, спеціальні призи, грамоти, DVD-версії сайту [www.itcomp.edu-ua.net](http://www.itcomp.edu-ua.net) та інші подарунки від компанії Microsoft Україна.

На сайті забезпечено можливість замовлення і **безкоштовного отримання всіма учасниками конкурсу** CD та DVD-версії сайту [www.itcomp.edu.ua.net](http://www.itcomp.edu.ua.net).  
Станом на 31.12.2005 р. 26 учасників конкурсу отримали DVD-версії.

**Створення АБД** як інформаційної системи було розподілено на чотири етапи:

1) передпроектне обстеження системи нормативно-правового і методичного забезпечення організації навчального процесу в загальноосвітніх навчальних закладах, результати якого були відображені в ескізному проекті “Система нормативно-правового і методичного забезпечення організації навчального процесу в загальноосвітніх навчальних закладах України”;

2) розробка програмного забезпечення сайту і створення АБД “Середня загальноосвітня школа”, розробка та введення в експлуатацію організаційних заходів по забезпеченню інформаційного наповнення АБД;

3) дослідна експлуатація, первинне інформаційне наповнення АБД “Загальна середня освіта”, анонсування системи в мережі Інтернет та в загальноосвітніх навчальних закладах України, введення системи в експлуатацію;

4) розробка CD-версії системи, що дає змогу користуватися АБД навіть без доступу до мережі Інтернет (наприклад, у віддалених районах чи при відсутності лінії зв’язку); розробка механізму автоматизованого відбору та розсилки матеріалів і супроводження АБД “Середня загальноосвітня школа”.

Система реалізована у двох версіях: Інтернет-версія, яка призначена для доступу віддалених користувачів через мережу Інтернет за адресою [www.znz.edu-ua.net](http://www.znz.edu.ua.net), та CD-версія, що працює в локальному режимі на окремому комп’ютері або в локальній мережі користувача і на рівні користувача забезпечує такі ж засоби доступу та відображення (функціональні можливості, дизайн, інтерфейс користувача тощо), як і в Інтернет.

Розробка Інтернет-версії АБД “Загальна середня освіта” ґрунтувалась на модельному і системному підході. АБД функціонувало на IBM/PC сумісній комп’ютерній платформі під управлінням операційної системи типу Windows 9X, Windows NT, Windows 2000, UNIX (Linux Mandrake) з використанням СКБД ORACLE.

CD-версія АБД “Загальна середня освіта” працювала на локальному комп’ютері на IBM/PC сумісній комп’ютерній платформі під управлінням

операційної системи типу Windows 9X, Windows NT, Windows 2000, з використанням СКБД MySQL.

Загальна характеристика АБД “Загальна середня освіта”. Вигляд головної сторінки сайту [www.znz.edu.ua.net](http://www.znz.edu.ua.net), на якому функціонує АБД, наведено на рис. 1.

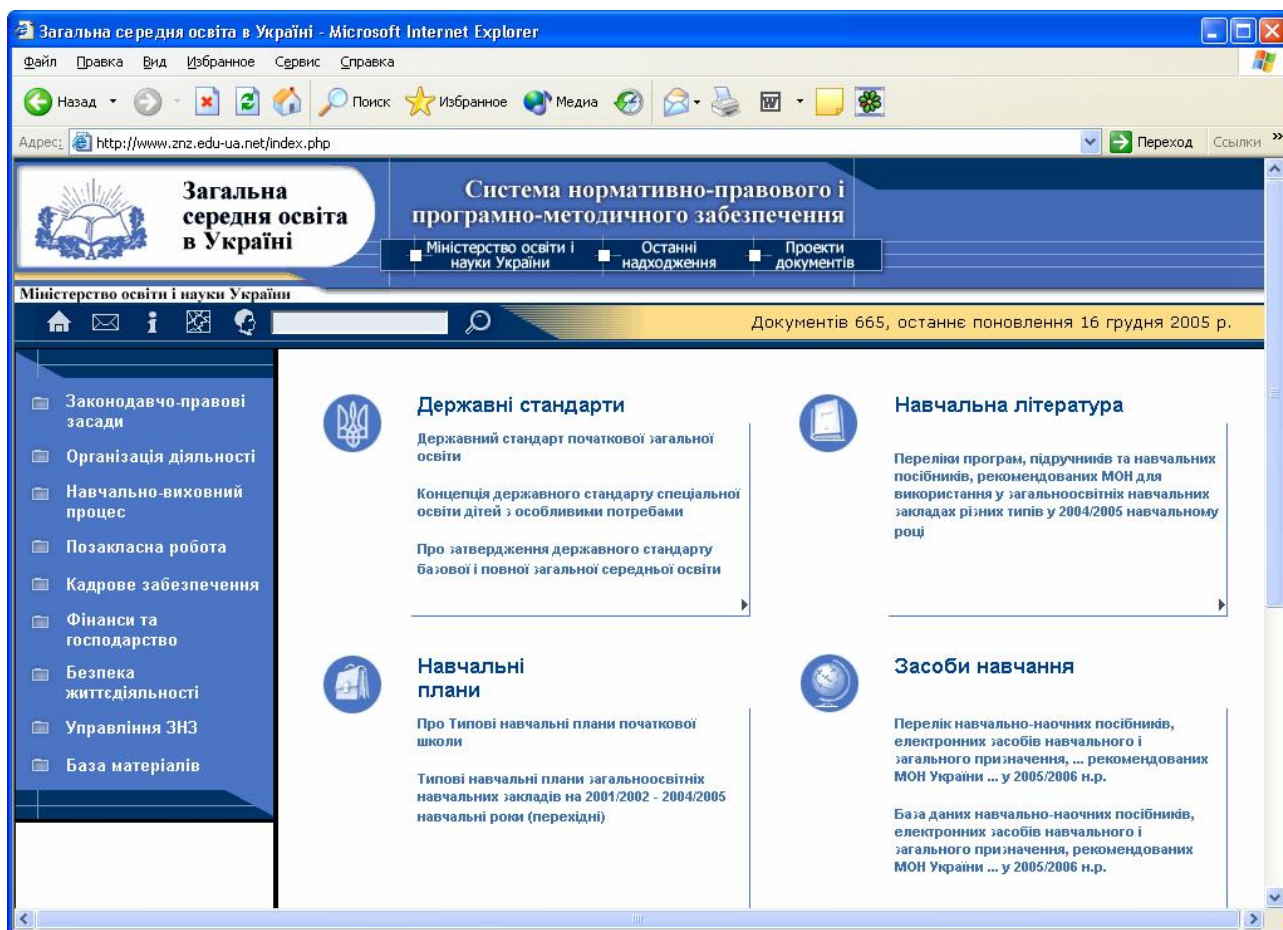


Рис. 1. Головна сторінка сайту „Загальна середня освіта”

Документи в АБД структуровано за розділами, перелік яких наведено з лівого боку екранної форми головної сторінки сайту.

В центрі сторінки розміщено „гарячі” клавіші, які забезпечують швидкий доступ до найбільш актуальних інформаційних документів.

Класифікація документів здійснюється за допомогою ряду атрибутів:

- назва;
- дата прийняття;
- дата реєстрації в Міністерстві юстиції України (наявна не у всіх документах);

- тип (базовий навчальний план, декларація, державна національна програма, державний стандарт, державні санітарні правила і норми, закон, заходи, завдання, методичні рекомендації, лист, положення, постанова, указ, форма, інструкція тощо);
- клас (законодавчо-правові, нормативно-правові, програмно-методичні);
- джерело надходження (Академія педагогічних наук України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Конституційний суд України, Міністерство освіти і науки України, Президент України тощо);
- розділ АБД, до якого відноситься документ.

Пошук документів реалізовано за атрибутами, текстом та ключовими словами (їх перелік наведено на сторінці „Індекс сайту”) через стандартні високошвидкісні засоби пошуку. Приклад пошуку інформації в АБД через пошукову форму за ключовим словом „навчально-наочних” наведено на рис. 2.

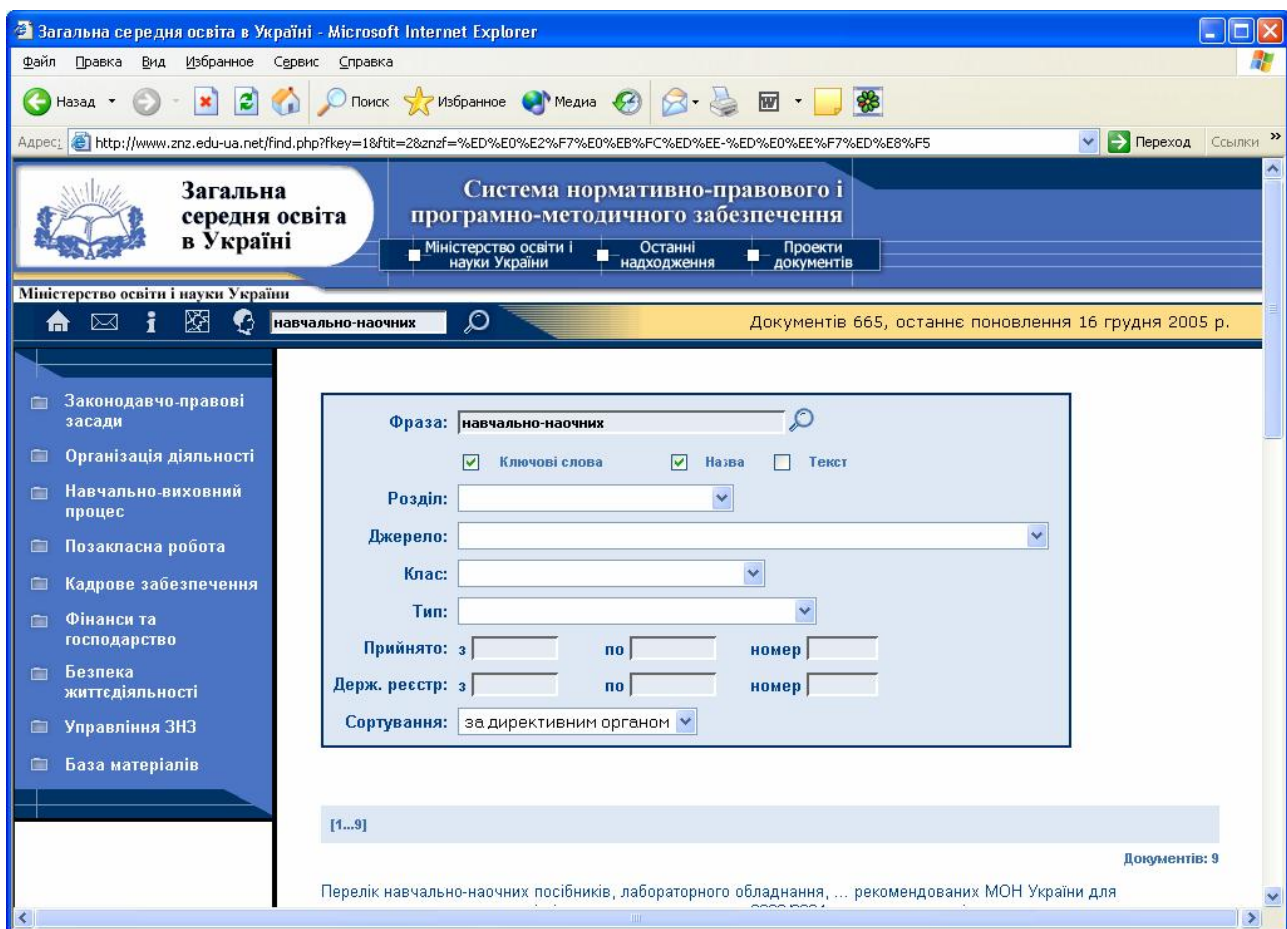


Рис.2. Пошук інформації в АБД через пошукову форму

Згідно проекту інформаційне наповнення АБД складалось із авторизованих і неавторизованих документів. Авторизовані документи в Інтернет-версії АБД були



доступні лише зареєстрованим користувачам. В CD-версії всі документи не авторизовані.

Для реєстрації користувачів створено АРМ реєстрації, за допомогою якого ведуться списки авторизованих користувачів з наданням їм логінів і паролів. Також виконано автоматизований вибір матеріалів АБД і розсилка їх через електронну пошту. Така послуга здійснюється за запитом користувача окремою програмою, яка автоматично оновлює списки розсилки та списки документів – останніх надходжень, що розсилаються зареєстрованим користувачам системи за їх електронними адресами.

Наповнення АБД інформацією (контентом) здійснюється за допомогою спеціалізованого АРМ контент-адміністратора, розміщеного на окремому комп'ютері. АРМ контент-адміністратора реалізований як аплікація Java, що працює на комп'ютері, постійно зв'язаному з сервером аплікацій.

**Система організаційних заходів** по забезпеченню інформаційного наповнення АБД включала розробку і введення в дію наказу і розпорядження, які визначали експертів в організаціях, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, для підбору інформації з нормативно-правового і методичного забезпечення організації навчального процесу в загальноосвітніх навчальних закладах України та механізм передачі цієї інформації в Інтернет-центр для завантаження на сайт. Для підтримки функціонування системи нормативно-правового і програмно-методичного забезпечення загальної середньої освіти було підготовлено Наказ по Міністерству освіти і науки України № 294 від 10.05.2002 р. «Про організацію надходження документів з питань загальної середньої освіти до автоматизованого банку даних». Згідно Наказу департамент розвитку загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти, департамент адміністративної роботи і контролю, департамент економіки та соціального розвитку повинен був визначили експертів-аналітиків в кількості 2-х осіб, відповідальних за відбір, упорядкування та введення до автоматизованого банку даних законодавчих, нормативно-правових і програмно-методичних документів з питань загальної середньої освіти; структурні підрозділи Міністерства освіти і науки України, Державна інспекція навчальних закладів, Комітет з фізичного виховання та спорту, Науково-методичний центр

середньої освіти, Науково-методичний центр професійно-технічної освіти, Методично-видавничий центр організації випуску та доставки освітянської літератури, Науково-методичний центр організації розробки та виробництва засобів навчання, Центр по усиновленню дітей також зобов'язали визначити у кожному підрозділі Міністерства і його підвідомчих установах 2-х осіб, відповідальних за відбір і передачу експертам-аналітикам в електронному вигляді документів та методичних матеріалів з питань загальної середньої освіти. Розпорядженням Міністерства освіти і науки України № 63-р від 06.06.2002 р. були визначені експерти і відповідальні особи за відбір і передачу інформаційних матеріалів від підвідомчих установ і підрозділів Міністерства освіти і науки України до автоматизованого банку даних.

Для промоутинга сайту [www.znz.edu-ua.net](http://www.znz.edu-ua.net) і ознайомлення потенціальних користувачів сайту з появою нового інформаційного ресурсу щодо нормативно-правового і програмно-методичного забезпечення організації навчального процесу в загальноосвітніх навчальних закладах України були розіслані інформаційні листи до обласних управлінь освіти.

**Базові засади організації життєдіяльності і розвитку системи.** З метою забезпечення подальшого функціонування і розвитку системи був розроблений „Механізм самофінансування АБД”, який передбачав здійснення самофінансування АБД “Загальна середня освіта” в умовах припинення державного фінансування. Кошти на підтримку функціонування АБД повинні надходити від абонентів системи (управлінь освіти і науки обласних держадміністрацій) на підставі укладених з ними угод на інформаційне обслуговування через мережу Інтернет і/або розсилкою CD-версій АБД за запитами користувачів. Інформаційне обслуговування включало повний доступ до АБД всіх загальноосвітніх навчальних закладів і освітянських організацій області. Такі угоди в 2003 – 2004 рр. було укладено з Сумською, Івано-Франківською, Київською обласними державними адміністраціями та адміністрацією м. Києва, було надано паролі та логіни 96 організаціям освіти, надіслано 18 CD-версій АБД. Але в подальшому через відсутність коштів обласні державні адміністрації не поновили угоди і фінансування АБД “Середня загальноосвітня школа” припинилось.

**Супроводження і підтримка системи.** Роботи з супроводження забезпечують працездатність системи та визначають напрями її розвитку і вдосконалення.

В процесі супроводження було проведено аналіз інформаційних потоків до АБД “Загальна середня освіта”. На практиці з’ясувалось, що інформаційні потоки до АБД не характеризуються великою інтенсивністю. За результатами передпроектного обстеження і введення в експлуатацію заходів по організації надходження документів до АБД прогнозувались значно більші інформаційні потоки і криптографічний захист інформації, що зумовило вибір системи СКБД ORACLE для підтримки АБД. Організаційні заходи по забезпеченню надходження інформації до АБД “Загальна середня освіта” в умовах припинення фінансування системи не дали позитивних результатів, що зумовило значне зменшення потоків інформації до АБД і зробило недоцільним застосування потужної СКБД ORACLE. В 2005 р. обидві версії АБД (Інтернет і CD) були переведені на вільно розповсюджені компоненти програмного забезпечення PHP та MySQL. Це дозволило відмовитись від використання додаткового серверу для СКБД ORACLE та значно поліпшити надійність та швидкодію АБД. Була змінена програма, яка використовувалась для створення CD-версії системи. АРМ контент-адміністратора також був перероблений і повністю змінив свій вигляд (рис.3).

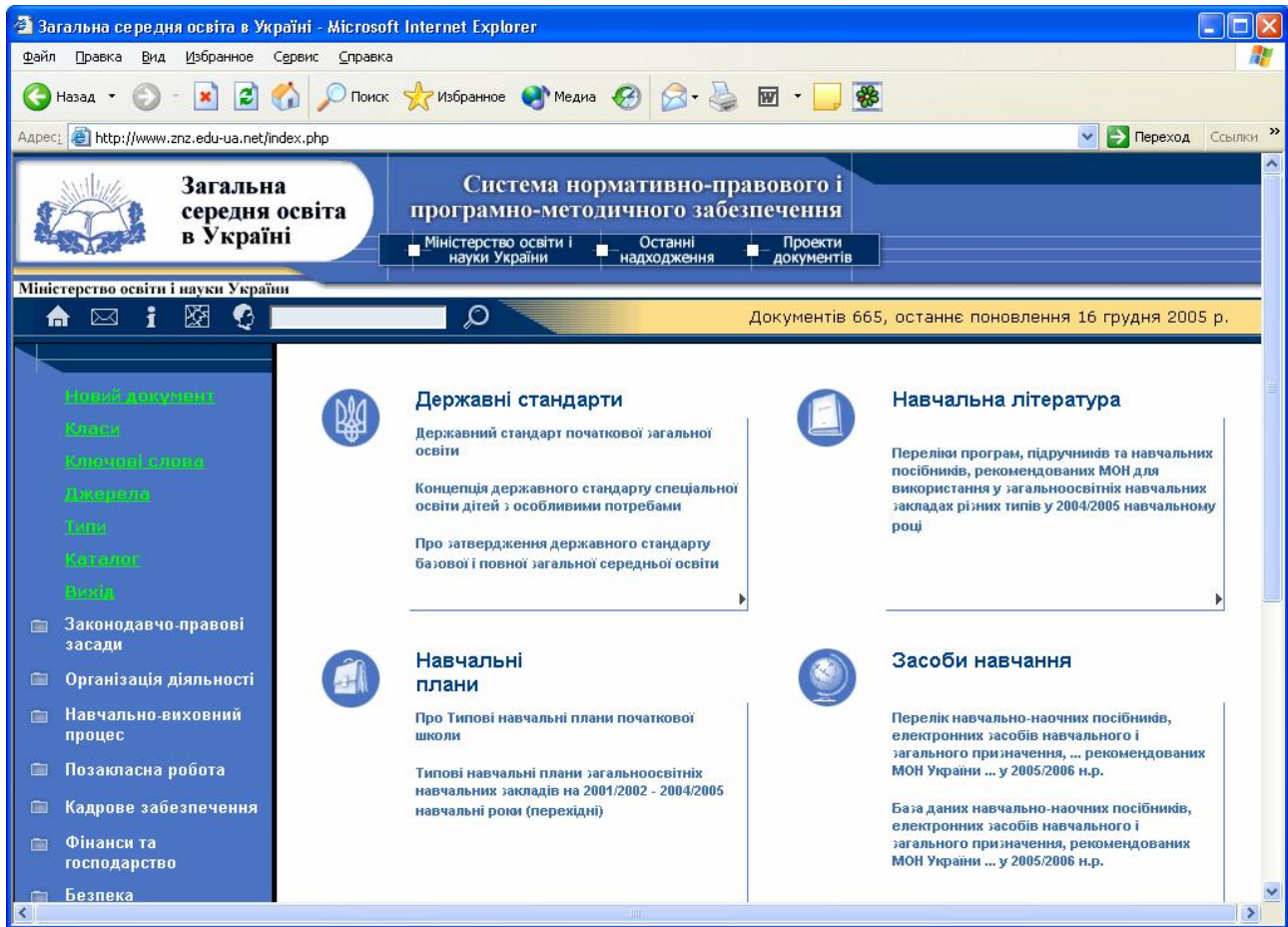


Рис. 3. АРМ контент-адміністратора

АРМ став доступним з будь-якого комп'ютера, під'єданого до мережі Інтернет, після введення логіна і пароля контент-адміністратора. Вводити нові документи, редагувати і вводити нові класи, ключові слова, джерела, типи документів, а також змінювати каталог тепер можна через натиснення відповідного рядка в лівому верхньому кутку екрану, що значно зручніше. Легко можна вносити зміни в структуру бази даних, а редагування документів виконується в тому ж вікні, що й перегляд (рис. 4).

Після переведення системи на вільно розповсюджені компоненти програмного забезпечення PHP та MySQL відмовилися також від авторизації доступу користувачів до АБД, що зробило доступ до всіх документів системи вільним. Зазначена технологія оптимізувала адміністрування інформаційними ресурсами Інтернет-центру. В Інтернет-центрі був виділений окремий фізичний сервер, на якому встановлено СКБД MySQL, Web-сервер Apache, інструментальні засоби PHP та розміщено всі віртуальні сайти домену edu-ua.net. Забезпечено єдину політику системного адміністрування інформаційних ресурсів Інтернет-центру

галузі освіти („дзеркало” сайтів [www2.\\*.edu-ua.net](http://www2.*.edu-ua.net), періодичне автоматичне копіювання інформаційних баз АБД на резервний диск тощо).

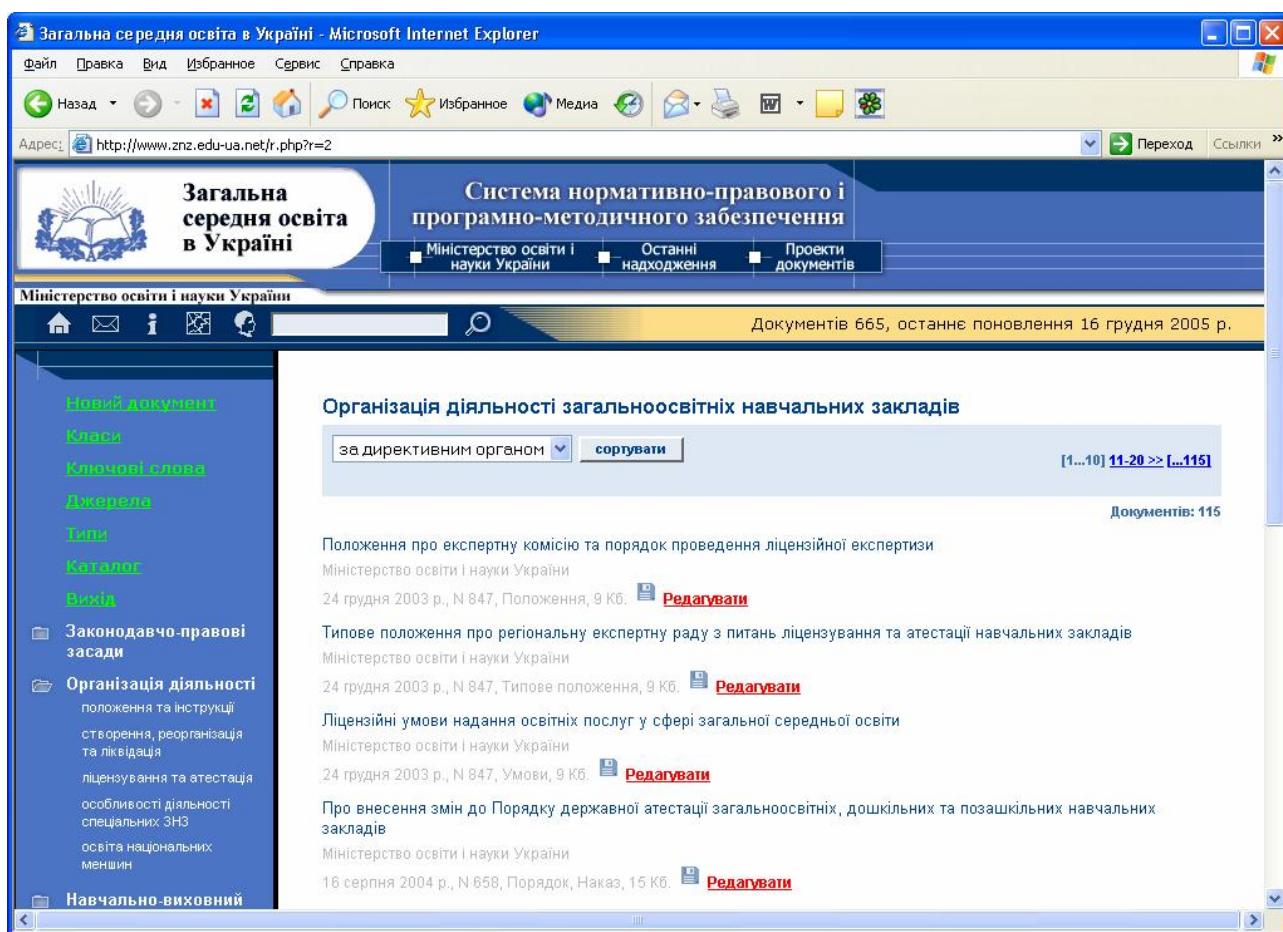


Рис. 4. Вікно редагування документів в АРМ

**Інформаційне наповнення** АБД “Загальна середня освіта” постійно актуалізується і зростає. Якщо станом на 20.08.2002 р. в АБД знаходилось 284 документи, то на 02.03.2003 р. – 382 документи, на 24.11.2003 р. – 475 документів, на 15.12.2005 р. – АБД містить вже 665 документів. Крім того, на сайті та його CD-версії з’явилась база даних навчально-наочних посібників, електронних засобів навчального і загального призначення, обов’язкової ділової документації, допоміжних засобів навчання та шкільного обладнання, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання в загальноосвітніх навчальних закладах у 2005/2006 навчальному році.

Протягом першого року експлуатації АБД “Загальна середня освіта”, коли ще здійснювалось фінансування системи, інформація від експертів для поповнення банку даних регулярно надходила, але згодом, коли фінансування припинилось, надходження інформації через Міністерство освіти і науки України також

припинилось. Тепер інформаційні матеріали для АБД підбирає тільки контент-адміністратор Інтернет-центру через мережу Інтернет. Актуалізація і доробка програмного забезпечення АБД при відсутності додаткового фінансування здійснюється за ініціативи Інституту засобів навчання АПН України фахівцями Інтернет-центру.

**Висновки.** Досвід, набутий в процесі розробки і супроводження АБД “Загальна середня освіта”, може бути використаний при створенні будь-якого освітнього інформаційного Інтернет-ресурсу. Особливої уваги потребує розробка організаційних заходів, які мають підтримувати інформаційне наповнення системи. З самого початку необхідно також детально проробити питання забезпечення життєдіяльності системи після завершення проекту і закінчення його фінансування.